

УДК 351:341.17/.18(477)

DOI: 10.35432/tisb332025326286

Лариса Соколік*доктор філософії у галузі знань «Публічне управління та адміністрування»,
начальник управління з майнових відносин Одеської обласної ради*<https://orcid.org/0000-0001-7436-9749>

e-mail: sokoliklarysa@gmail.com

Катерина Мануїлова*д.держ.упр., доцент кафедри публічного управління та регіоналістики
Навчально-наукового інституту публічної служби та управління**Національного університету «Одеська політехніка»*<https://orcid.org/0000-0002-0721-7232>

e-mail: katerinamanyilova@mail.com

Юрій Норчук*кандидат психологічних наук, доцент кафедри
управління повсякденною діяльністю підрозділів**Військової академії (м. Одеса)*<https://orcid.org/0000-0003-0850-2278>

e-mail: lopster@ua.fm

Віктор Мирошніченко*голова ЦК суспільно-гуманітарних дисциплін**Відокремленого структурного підрозділу**«Одеського технічного фахового коледжу**Одеського національного технологічного університету»*<https://orcid.org/0000-0002-6811-9791>

e-mail: amartol.ioann@gmail.com

СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Євроінтеграція є визначальним чинником розвитку України, формуючи її зовнішньополітичний курс та визначаючи напрямки внутрішніх реформ. Ключовим аспектом цього процесу є визначення стратегічних напрямів розвитку публічної політики відповідно до європейських стандартів.

Незважаючи на значний прогрес у проведенні реформ, питання стратегічного планування, адаптації публічної політики до змінних зовнішніх умов та забезпечення стабільного розвитку залишаються актуальними та потребують подальшого вдосконалення. Це включає необхідність розробки нових механізмів управління, удосконалення чинних державних інститутів та забезпечення ефективного виконання політичних рішень.

Головні стратегічні вектори розвитку публічного управління під час воєнного стану зосереджені на приведенні вітчизняного законодавства у відповідність до стандартів Європейського Союзу, зміцненні інституційної спроможності державних органів, забезпеченні відкритості у процесі ухвалення політичних рішень, а також на поглибленні залучення громадськості до управлінського процесу. Для досягнення сталого прогресу в євроінтеграції необхідно провести комплексні реформи, удосконалити механізми управління, підвищити ефективність державної служби та зміцнити інститути громадянського суспільства.

Впровадження європейських стандартів у сферу антикорупційної політики, захист прав людини та цифровізацію адміністративних послуг є ключовими напрямками, що сприяють посиленню інституційної спроможності органів влади та підвищенню прозорості управлінських процесів. Однак основними викликами залишаються забезпечення політичної стабільності, припинення війни та реалізація структурних реформ, які є необхідними для забезпечення сталого розвитку України на шляху до ЄС.

Для успішної реалізації євроінтеграції в умовах воєнного стану необхідне системне коригування стратегічних напрямів публічної політики, розробка чіткої стратегії, проведення глибоких інституційних реформ та забезпечення рішучої політичної волі. Це дозволить забезпечити стабільний розвиток України, наближаючи її до європейських стандартів та сприяючи її повноцінній інтеграції в Європейський Союз.

Ключові слова: публічна політика, євроінтеграція, державне управління, стратегічне планування, реформи, Україна, Європейський Союз, адаптація законодавства, інституційні реформи.

Larysa Sokolik

*PhD in Public Administration, Head of Property Management
Department of the Odesa Regional Council
<https://orcid.org/0000-0001-7436-9749>
e-mail: sokoliklarysa@gmail.com*

Kateryna Manylova

*Doctor of Sciences in Public Administration, Associate Professor of
the Department of Public Administration and Regionalism
the ESI of Public Service and Administration
Odesa Polytechnic National University
<https://orcid.org/0000-0002-0721-7232>
e-mail: katerinamanylova@mail.com*

Yuriy Norchuk

*PhD in Psychology, Associate Professor of
the Department of Management of Daily Activities of Units
Military Academy (Odesa)
<https://orcid.org/0000-0003-0850-2278>
e-mail: lopster@ua.fm*

Viktor Myroshnychenko

*Head of the Cyclic Commission of the Suspension-Humanitarian Disciplines,
Separated Structural Subdivision "Odesa Technical Professional College of
Odesa National University of Technology"
<https://orcid.org/0000-0002-6811-9791>
e-mail: amartol.ioann@gmail.com*

THE STRATEGIC VECTORS OF UKRAINE'S PUBLIC POLICY DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

European integration serves as the primary catalyst for Ukraine's advancement, shaping its foreign policy trajectory and determining the course of domestic reforms. A crucial element within this process is the alignment of strategic directions in public policy with established European benchmarks. While reforms have advanced considerably, the crucial matters of strategic planning, adjusting public policy to shifting external factors, and fostering sustained development remain

highly relevant and require ongoing refinement. This necessitates the creation of new governance mechanisms, the strengthening of existing governmental institutions, and ensuring the efficient implementation of policy decisions.

The primary objectives in shaping public policy include aligning domestic legislation with the norms established by the European Union, strengthening the effectiveness of governmental institutions, and ensuring transparency in decision-making processes. Additionally, fostering greater public engagement in governmental operations is a crucial aspect of promoting democratic governance and institutional accountability.

To achieve sustainable progress towards European integration, a more comprehensive reform approach is needed, including improved governance mechanisms, more efficient civil service, and stronger civil society institutions.

The integration of European guidelines into anti-corruption measures, human rights safeguards, and the digitalization of administrative procedures is essential for strengthening the institutional framework of public administration and enhancing the transparency of government actions. However, addressing the significant challenges of maintaining political stability, resolving the ongoing conflict, and implementing the structural reforms necessary for Ukraine's sustainable progress toward EU membership remains a complex and demanding task.

Crafting state policy within the framework of European integration requires a well-defined strategy, substantial adjustments to the existing institutional framework, and a strong commitment from political leaders. This multifaceted approach will ensure steady progress for Ukraine, aligning the country with established European norms and facilitating its integration into the European Union.

Keywords: public policy, European integration, public administration, strategic planning, reforms, Ukraine, European Union, legislative adaptation, institutional reforms.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Важливою й актуальною є з'ясування стратегічних векторів публічної політики України в контексті європейської інтеграції є. Вона має значний потенціал як в науковому, так і в практичному плані для подальшого розвитку країни. Повномасштабна агресія Росії проти України суттєво змінила внутрішні та зовнішні політичні пріоритети, акцентуючи необхідність пришвидшеної інтеграції до європейських правових, економічних та безпекових структур.

Проблема формування стратегічних напрямів публічної політики України в умовах євроінтеграції є надзвичайно важливою та актуальною, оскільки вона має великий науковий та практичний потенціал для розвитку країни. Повномасштабна війна Росії проти України суттєво змінила внутрішньо- та зовнішньополітичні пріоритети держави, виявивши необхідність прискореної інтеграції в європейський правовий, економічний та безпековий простір.

Отже, євроінтеграція України є головним стратегічним напрямом розвитку держави після перемоги Революції Гідності, що передбачає комплексні трансформації у суспільстві. В умовах воєнних викликів цей процес набуває критично важливого значення, оскільки його реалізація сприяє зміцненню державного суверенітету України, політичної стабільності та економічної стійкості. Формування та імплементація ефективної публічної політики, яка відповідає європейським стандартам та враховує національні інтереси нашої держави, є ключовим чинником успішної адаптації нашої держави до європейського врядування.

Науковий вимір означеної проблематики передбачає дослідження теоретико-методологічних основ формування публічної політики в умовах євроінтеграції, аналіз міжнародного досвіду адаптації державних інституцій до європейських норм, оцінку впливу інтеграційних процесів на різні сфери суспільного розвитку. Російсько-українська війна суттєво змінила виміри дослідження теми стратегічних векторів публічної політики України в умовах євроінтеграції, зумовивши необхідність змістити акценти на оцінки безпекових

аспектів євроінтеграції для України, трансформації нормативно-правових інструментів захисту суверенітету та посилення міжнародної співпраці у сфері оборони.

Практична складова теми охоплює розробку стратегічних програм, спрямованих на реалізацію євроінтеграційного курсу України, удосконалення системи публічного управління відповідно до європейських стандартів, формування ефективних антикорупційних інструментів, залучення громадянського суспільства до процесів ухвалення рішень. В умовах війни особливого значення набувають заходи з економічного відновлення, інтеграції України до спільного ринку ЄС й посилення соціального захисту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Протягом тривалого часу проблематика євроінтеграції України привертає пильну увагу науковців. Так, Бродовська й А. Шишковський акцентували у своєму дослідженні на важливості децентралізації, розвитку громадянського суспільства, підвищенні прозорості управлінських процесів та адаптації національного законодавства до норм ЄС [1]. У публікації К. Пастух наголошено на важливості оптимізації організаційних процесів, запровадження системи моніторингу ефективності реалізації стратегічних програм, а також запозичення передового європейського досвіду управління [2]. Інший вітчизняний науковець М. Лукашук зосередив свою увагу на стратегічному плануванні як інструменті забезпечення сталого розвитку та ефективного врядування. Автор наголосив на важливості цифровізації адміністративних послуг [3; 4].

Окреме місце у науковому дискурсі займає проблема цифрової трансформації та цифрової автономії України як стратегічного напрямку євроінтеграції. Низька дослідників наголошують на необхідності формування незалежної цифрової інфраструктури, що забезпечить суверенітет країни у сфері інформаційних технологій та сприятиме гармонізації цифрового простору з європейським ринком. Ряд науковців вважають, що цифрова автономія України є стратегічним напрямом інтеграції до ЄС. Автори наголошують на важливості формування незалежної цифрової інфраструктури, що забезпечить суверенітет країни у сфері інформаційних технологій [5].

У дослідженні О. Борзенко, Т.Бурлай і А.Гритенко, зазначено, що в сучасних умовах основними досягненнями є інтеграція до ринків ЄС, зростання торговельних потоків, підвищення стійкості до внутрішніх криз та адаптація управлінських механізмів. Водночас зберігаються значні виклики, зокрема деіндустріалізація, макроекономічна нестабільність, структурні дисбаланс у зовнішній торгівлі та уповільнена конвергенція з європейським простором. Виконання Угоди про асоціацію ЄС відбувається в умовах інституційних труднощів, що потребує комплексних реформ. Відновлення економічної суб'єктності України та її повноцінна інтеграція до ЄС можливі лише на засадах соціальної справедливості та системних трансформацій [6].

Попри наявності значної кількості наукової літератури у якій досліджено окремі аспекти проблематики стратегічного планування публічної політики, її адаптації до мінливих зовнішніх умов та забезпечення сталого розвитку країни залишаються не розв'язаними.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цього дослідження є окреслення ключових стратегічних векторів розвитку публічної політики України в контексті європейської інтеграції, з урахуванням умов воєнного стану. Дослідження передбачає оцінку стану реформ у сфері державного управління, визначення напрямів гармонізації законодавства з нормами ЄС, аналіз впливу воєнних обставин на євроінтеграційні процеси. Акцент зроблено на комплексному підході до вдосконалення механізмів управління, посиленні інституційної спроможності органів влади та активному залученні громадянського суспільства. Виконання цих завдань сприятиме ефективності реформ та забезпеченню сталого розвитку України на шляху до ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Наша держава протягом останніх років продемонструвала значний

поступ на шляху євроінтеграції, отримавши статус кандидата на членство в Європейському Союзі у червні 2023 року. Це досягнення стало можливим завдяки реформам, які не припинялися навіть в умовах повномасштабної війни. Україна вже імплементувала більшість положень Угоди про асоціацію та досягла суттєвого прогресу в п'яти "безвізових" сферах співпраці з ЄС, зокрема в енергетиці, транспорті, економіці, митниці та цифровізації, що підтверджує її поступову інтеграцію в європейський простір. [7].

Український уряд влітку 2023 р. провів всебічний самоаудит національного законодавства для визначення його відповідності європейським стандартам [8].

Попри суттєвий прогрес у приведенні національного законодавства у відповідність до норм ЄС, реалізація євроінтеграційних реформ в Україні залишається складним завданням, особливо в умовах повномасштабної війни. Наша країна демонструє значну адаптованість до європейських норм, хоча внутрішні виклики, воєнний стан та зовнішні труднощі продовжують уповільнювати цей поступ. Багаторічна війна спричинила не лише руйнування інфраструктури, а й значне навантаження на державні інституції, що ускладнює ефективне впровадження реформ. Економічна трансформація ускладнюється структурними бар'єрами та обмеженим доступом до інвестицій, тоді як соціальні зміни зіштовхуються з недостатнім рівнем залученості громадськості та низькою обізнаністю населення про переваги євроінтеграції. Офіційні документи та дослідження підтверджують необхідність узгоджених реформ, спрямованих на подолання цих перешкод і створення умов для стійкого інтеграційного процесу.

Європейська інтеграція є однією з головних стратегічних цілей України в останнє десятиліття, яка визначає напрямки реформ у різних сферах суспільного життя, зокрема в публічній політиці. У паспорті реформи державного управління передбачено, створення мережі центрів надання адміністративних послуг із децентралізацією сервісів [9].

Важливим кроком в цьому напрямі є реалізація системної антикорупційної політики в рамках Стратегії 2021–2025 років, що базується на розширенні повноважень НАЗК і НАБУ, запровадженні е-деклараций для посадовців та реалізація антикорупційних програм у 12 ключових відомствах (підрховано авторами) [10]. Впроваджені реформи мають на меті підвищення прозорості управлінських процесів та укріплення довіри громадян до державних інститутів. Одним із критеріїв ефективності цих змін є покращення позицій України в міжнародних рейтингах. Зокрема, згідно з Індексом сприйняття корупції за 2024 рік, Україна набрала 35 балів зі 100 можливих, посівши 105-те місце серед 180 оцінюваних країн. [11].

Отже, інституційний стратегічний вектор включає посилення спроможності державних органів, цифровізацію адміністративних послуг та удосконалення механізмів міжвідомчої координації.

Один із пріоритетних напрямів впровадження *acquis communautaire* – це узгодження з європейськими стандартами, що включає посилення правового захисту, зміцнення інституційних механізмів протидії дискримінації національних меншин та створення сприятливих умов для збереження їхньої культурної ідентичності. [12; 13]. Незважаючи на воєнний стан, євроінтеграційні процеси в Україні значно активізувалися, особливо у сфері антидискримінаційного законодавства та гарантування прав національних меншин. Важливу роль у цьому відіграє проєкт Ради Європи, спрямований на захист прав національних меншин, що сприяє приведенню національного законодавства у відповідність до європейських стандартів та забезпеченню рівних можливостей для всіх громадян.

Означений проєкт має на меті вдосконалення національного законодавства, зміцнення правового захисту та створення ефективних механізмів для забезпечення рівності та недискримінації. Загальний бюджет проєкту у розмірі 1 999 997 євро, реалізується з липня 2023 року до червня 2026 року. Основними напрямками проєкту є аналітична підтримка, надання експертних консультацій, організація навчальних заходів для державних службовців і представників громадянського суспільства, а також налагодження ефективного діалогу між

державними інституціями та національними меншинами [14]. Останні роки відзначилися значним прогресом у законодавчій сфері, зокрема ухваленням оновленого закону про національні меншини [15]. Водночас Україна стикається з системними викликами, зумовленими інституційною трансформацією та складними політичними обставинами, спричиненими воєнним конфліктом.

В умовах євроінтеграційних прагнень та з початком повномасштабної війни з Російською Федерацією в Україні було розпочато систематичну гармонізацію національного законодавства з нормативною базою Європейського Союзу Для набуття повноцінного членства в ЄС Україна має гармонізувати національне законодавство відповідно до європейських стандартів, зокрема в ключових сферах, як правосуддя, основні права, а також свобода і безпека. Водночас цей процес стикається з рядом викликів, зокрема необхідністю утвердження верховенства права, комплексної реформи судової системи, зміцнення антикорупційних інструментів і гарантування прав людини. Експерти GIZ підкреслили, що «обмежений досвід уряду нашої держави змушує звертатися до прикладів країн-кандидатів для удосконалення координації та планування переговорних процесів, які зараз активно розробляються на високому політичному рівні». [16].

Високий ступень корупції, бюрократичні перепони, нестача фахівців з євроінтеграції залишаються не розв'язаними проблемами, що потребують комплексного вирішення. Для України в умовах кризи ключовим завданням стає приведення національних правових норм в сферах безпеки, фінансів та правосуддя в гармонію з європейськими вимогами. Для України одним із ключових завдань є приведення національних законів та регуляцій у сферах безпеки, фінансів та правосуддя на рівень європейських стандартів, особливо у кризових ситуаціях пов'язаних з війною, реалізація цифрових ініціатив та впровадження реформ у сфері митного і судового законодавства. Втім політична нестабільність, вимушені міграційні процеси та необхідність післявоєнного відновлення держави формують новий порядок денний для адаптації українських інституцій до європейської системи управління.

Економічні реформи спрямовані на інтеграцію до внутрішнього ринку ЄС, підтримку конкурентоспроможності та залучення інвестицій. Соціальна політика орієнтована на розвиток громадянського суспільства, підвищення рівня правової культури та зміцнення соціального захисту. Військова агресія росії створює додаткові виклики, вимагаючи адаптації державної політики до безпекових реалій та посилення співпраці з європейськими партнерами у сфері оборони.

Україна, незважаючи на впровадження комплексних реформ у сфері антикорупційної політики та публічного управління, стикається з низкою структурних перешкод на шляху євроінтеграції. Спрямованість на децентралізацію та цифровізацію, зокрема створення мережі центрів надання адміністративних послуг і перехід до електронного архівування, хоча й демонструє поступ, проте недостатня швидкість адаптації законодавства та управлінських механізмів до європейських стандартів все ще стримує реформаторські процеси. Антикорупційні ініціативи, зокрема розширення повноважень контролюючих органів та введення електронних декларацій, хоча й призвели до певних покращень, однак залишкові проблеми у сфері корупції вказують на глибші системні недоліки. В умовах сучасних викликів, зокрема загострення ситуації через зовнішній військовий конфлікт, ці проблеми стають ще більш актуальними, що вимагає подальшого удосконалення реформ і приведення їх у відповідність до європейських стандартів для забезпечення сталого курсу інтеграції. До ключових проблем належить інституційна слабкість, яка виражається у дефіциті експертного потенціалу та неефективних механізмах міжвідомчої координації.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Ключовими напрямками, які визначають стратегію формування публічної політики, є реформи в таких сферах, як модернізація державного управління, приведення національного законодавства до стандартів ЄС, підтримка економічної та соціальної

трансформації, а також впровадження європейських стандартів антикорупційній боротьбі, захисті прав людини та цифровізації адміністративних послуг.

Основні виклики, що потребують розв'язання, включають прискорену адаптацію національних норм до *acquis communautaire*, покращення ефективності державних інституцій у сфері правозастосування, подолання бюрократичних бар'єрів, а також збереження політичної стабільності та забезпечення успішного впровадження структурних реформ. Тільки при вирішенні цих завдань Україна зможе забезпечити сталий розвиток та ефективно рухатись до членства в ЄС.

Майбутні перспективні дослідження в цій сфері можуть зосередитись на кількох ключових аспектах: аналізі результативності реалізованих реформ, дослідженні впливу поточних військових дій на процес вступу до Євросоюзу, вивченні змін у законодавстві та економічних секторах для відповідності нормам ЄС, а також на формуванні пропозицій щодо покращення державної стратегії європейської інтеграції.

Список використаних джерел

1. Shyshkovskiy, A., Brodovska, O. (). Key aspects and priorities of post-war development for Ukraine. *Innovative economy*, №2. 2023.116–124. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2023.2.15> (дата звернення: 01.03.2025).
2. Пастух К. В. Стратегічне публічне управління в умовах євроінтеграції. *Державне управління та митне управління*. Спецвипуск. 2022. 99–103. DOI: <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2022-spec.16> (дата звернення: 01.03.2025).
3. Лукашук М. В. Механізми реалізації ефективного врядування в Україні в умовах євроінтеграції. *Публічне управління та регіональний розвиток: наук. журн.* № 19. 2023. С. 128–151 DOI: <https://doi.org/10.34132/pard2023.19.07> (дата звернення: 01.03.2025).
4. Сиченко В. В., Лукашук М. В. Трансформація державного управління в умовах глобальних та євроінтеграційних вимірах. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. Т. 33 (72). № 5. 2022. С. 89–94. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2022.5/14> (дата звернення: 01.03.2025).
5. Кушніренко О., & Кушніренко Є. Досягнення цифрової автономії України як стратегічного вектора інтеграції в ЄС. *Науковий вісник Міжнародної асоціації вчених. Серія: Економіка, менеджмент, безпека, технології*. 2 (1). 2023 <https://doi.org/10.56197/2786-5827/2023-2-1-3> (дата звернення: 01.03.2025).
6. Grytsenko, A., Borzenko, O., Burlay, T. Achievements and challenges of Ukraine's European integration. *Journal of European Economy*. 2021. Vol. 20. № 3 (78). P. 518–541.
7. European integration of Ukraine. Government portal Official website. URL: <https://www.kmu.gov.ua/en/the-government-priorities/european-integration-of-ukraine> (дата звернення: 01.03.2025).
8. Україна проведе самоаудит законодавства на предмет відповідності європейським стандартам, – Прем'єр-міністр - Держзовнішінформ ДП. Держзовнішінформ ДП. URL: https://dzi.gov.ua/press-centre/news/ukrayina-provede-samoaudyt-zakonodavstva-na-predmet-vidpovidnosti-yevropejskym-standartam-prem-er-ministr/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 01.03.2025).
9. Паспорт реформи державного управління. *Стратегія РДУ до 2025*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/reforms/270821-rdu-passport-ukr.pdf> (дата звернення: 01.03.2025).
10. Антикорупційна стратегія. НАЗК. Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/antykoruptsiyna-strategiya/> (дата звернення: 01.03.2025).
11. Індекс сприйняття корупції у світі - 2024. *Transparency International. Ukraine*. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/> (дата звернення: 01.03.2025).

12. «Acquis communautaire»: європейська правнича термінологія. *Юридичний факультет ЧНУ ім. Юрія Федьковича*. URL: <https://law.chnu.edu.ua/acquis-communautaire-yevropeiska-pravnycha-terminolohiia/> (дата звернення: 01.03.2025).
13. Акти *acquis communautaire*, перекладені на українську мову. *Центральне міжрегіональне управління Міністерства юстиції* (м. Київ). URL: <https://centraljust.gov.ua/ndd/european-integration/law-network/translation-act/acts-of-translation> (дата звернення: 01.03.2025).
14. Support for implementing European standards relating to anti-discrimination and rights of national minorities in Ukraine. *Council of Europe Office in Ukraine*. URL: <https://www.coe.int/en/web/kyiv/support-for-implementing-european-standards-relating-to-anti-discrimination-and-rights-of-national-minorities-in-ukraine> (дата звернення: 01.03.2025).
15. Про національні меншини (спільноти) України : *Закон України від 13.12.2022 № 2827-IX : станом на 10 груд. 2023 р.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2827-20#Text> (дата звернення: 01.03.2025).
16. Strengthening Ukraine's rule of law for EU accession. *Startseite - giz.de*. April 2024. URL: <https://www.giz.de/en/worldwide/150653.html> (дата звернення: 01.03.2025).

References

1. Shyshkovskiy, A., & Brodovska, O. (2023). Key aspects and priorities of post-war development for Ukraine. *Innovative Economy*, (2), 116–124. <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2023.2.15> [in English]
2. Pastukh, K. V. (2022). Stratehichne publichne upravlinnia v umovakh yevrointehratsii [Strategic public management in the conditions of European integration]. *Derzhavne upravlinnia ta mytne upravlinnia – Public Administration and Customs Administration*, Special Issue, 99–103. <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2022-spec.16> [in Ukrainian]
3. Lukashchuk, M. V. (2023). Mekhanizmy realizatsii efektyvnoho vriaduvannia v Ukraini v umovakh yevrointehratsii [Mechanisms for implementation of effective governance in Ukraine in the conditions of European integration]. *Publichne upravlinnia ta rehionalnyi rozvytok – Public Administration and Regional Development*, (19), 128–151. <https://doi.org/10.34132/pard2023.19.07> [in Ukrainian]
4. Sychenko, V. V., & Lukashchuk, M. V. (2022). Transformatsiia derzhavnoho upravlinnia v umovakh hlobalnykh ta yevrointehratsiinykh vymirakh [Transformation of public administration under global and European integration dimensions]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Publichne upravlinnia ta administruvannia – Scientific Notes of TNU named after V. I. Vernadsky. Series: Public Administration and Administration*, 33(72)(5), 89–94. <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2022.5/14> [in Ukrainian]
5. Kushnirenko, O., & Kushnirenko, Ye. (2023). Dosiahnennia tsyfrovoyi avtonomii Ukrainy yak stratehichnoho vektora intehtatsii v YeS [Achieving Ukraine's digital autonomy as a strategic vector of integration into the EU]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoi asotsiatsii vchenykh. Serii: Ekonomika, menedzhment, bezpeka, tekhnolohii – Scientific Bulletin of the International Association of Scientists. Series: Economics, Management, Security, Technologies*, 2(1). <https://doi.org/10.56197/2786-5827/2023-2-1-3> [in Ukrainian]
6. Grytsenko, A., Borzenko, O., & Burlay, T. (2021). Achievements and challenges of Ukraine's European integration. *Journal of European Economy*, 20(3), 518–541. [in English]
7. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2025). European integration of Ukraine. *Government portal*. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/en/the-government-priorities/european-integration-of-ukraine> [in Ukrainian]

8. Ukraine to conduct a self-audit of legislation for compliance with European standards – Prime Minister. (2025). *Derzhzovnishinform*. Retrieved from https://dzi.gov.ua/press-centre/news/ukrayina-provede-samoaudyt-zakonodavstva-na-predmet-vidpovidnosti-yevropejskym-standartam-prem-yer-ministr/?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian]
9. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2025). *Passport of public administration reform*. Strategy until 2025. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/reforms/270821-rdu-passport-ukr.pdf> [in Ukrainian]
10. National Agency on Corruption Prevention. (2025). *Antykoruptsijna stratehiia* [Anti-corruption strategy]. Retrieved from <https://nazk.gov.ua/uk/antikoruptsijna-strategiya> [in Ukrainian]
11. Transparency International Ukraine. (2025). *Corruption Perceptions Index 2024*. Retrieved from <https://cpi.ti-ukraine.org> [in Ukrainian]
12. Faculty of Law of Chernivtsi University. (2025). *Acquis communautaire: yevropeiska pravnycha terminolohiia* [European legal terminology]. Retrieved from <https://law.chnu.edu.ua/acquis-communautaire-yevropeiska-pravnycha-terminolohiia> [in Ukrainian]
13. Ministry of Justice of Ukraine. (2025). *Akty acquis communautaire, perekladeni na ukrainsku movu* [Acts of acquis communautaire translated into Ukrainian]. Central Interregional Department of the Ministry of Justice. Retrieved from https://centraljust.gov.ua/ndd/european_integration/law_network/translation_act/acts_of_translation [in Ukrainian]
14. Council of Europe Office in Ukraine. (2025). *Support for implementing European standards relating to anti-discrimination and rights of national minorities in Ukraine*. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/kyiv/support-for-implementing-european-standards-relating-to-anti-discrimination-and-rights-of-national-minorities-in-ukraine> [in Ukrainian]
15. Verkhovna Rada of Ukraine. (2023). *Pro natsionalni menshyny (spilnoty) Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13.12.2022 № 2827-IX* [On national minorities (communities) of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2827-20#Text> [in Ukrainian]
16. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ). (2024). *Strengthening Ukraine's rule of law for EU accession*. Retrieved from <https://www.giz.de/en/worldwide/150653.html> [in Ukrainian]